

Vergaderjaar 2007–2008

29 388

Toelatingsbeleid in het hoger onderwijs

31 288

Hoger Onderwijs-, Onderzoek- en Wetenschapsbeleid

Nr. 16

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 30 juni 2008

De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap¹, de vaste commissie voor Economische Zaken² en de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit³ hebben op 5 juni 2008 overleg gevoerd met minister Plasterk van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over:

- **de brief van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 11 december 2007 inzake Eindrapport Commissie «Ruim baan voor talent» (29 388, nr. 14);**
- **de brief van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 9 mei 2008 inzake beleidsreactie op «Wegen voor Talent» (29 388, nr. 15);**
- **de brief van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Van Bijsterveldt-Vliegenthart, d.d. 3 december 2007 inzake aanbieding verkenning Onderwijsraad «Doorstroom en talentontwikkeling» (31 289, nr. 7);**
- **het Onderwijsraadadvies d.d. 24 juli 2007 inzake «Kwaliteit belonen in het Hoger Onderwijs» (30 800 VIII, nr. 171);**

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), Van de Camp (CDA), voorzitter, Depla (PvdA), Slob (ChristenUnie), Remkes (VVD), Joldersma (CDA), Jan de Vries (CDA), Jan Jacob van Dijk (CDA), Aptroot (VVD), Leerdam (PvdA), Kraneveldt-van der Veen (PvdA), Aasted Madsen-van Stiphout (CDA), Roefs (PvdA), ondervoorzitter, Verdonk (Verdonk), Van Leeuwen (SP), Biskop (CDA), Bosma (PVV), Pechtold (D66), Zijlstra (VVD), Jasper van Dijk (SP), Besselink (PvdA), De Rooij (SP), Ouwehand (PvdD) en Dibi (GroenLinks).

Plv. leden: Van der Staaij (SGP), Ferrier (CDA), Gill'ard (PvdA), Anker (ChristenUnie), Van Miltenburg (VVD), Atsma (CDA), Uitslag (CDA), Schinkelshoek (CDA), Dezentjé Hamming-Bluemink (VVD), Van Dijken (PvdA), Hamer (PvdA), Vietsch (CDA), Van Dam (PvdA), Van der Burg (VVD), Gesthuizen (SP), Jonker (CDA), Fritsma (PVV), Van der Ham (D66), Ten Broeke (VVD), Leijten (SP), Bouchibti (PvdA), Gerkens (SP), Thieme (PvdD), Peters (GroenLinks) en Van Bommel (SP).

² Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), Schreijer-Pierik (CDA), Vendrik (GroenLinks), Ten Hoopen (CDA), Roland Kortenhorst (CDA), Hessels (CDA), ondervoorzitter, Van der Ham (D66), Van Velzen (SP), Aptroot (VVD), Smeets (PvdA), Samsom (PvdA), Dezentjé Hamming-Bluemink (VVD), Kraneveldt-van der Veen (PvdA), voorzitter, Irrgang (SP), Jansen (SP), Biskop (CDA), Ortega-Martijn (ChristenUnie), Blankisma-van den Heuvel (CDA), Van der Burg (VVD), Graus (PVV), Zijlstra (VVD), Besselink

(PvdA), Gesthuizen (SP), Ouwehand (PvdD) en Vos (PvdA).

Plv. leden: Van der Staaij (SGP), Jan Jacob van Dijk (CDA), Duyvendak (GroenLinks), Aasted Madsen-van Stiphout (CDA), Van Gennip (CDA), De Rouwe (CDA), Koşer Kaya (D66), Ulenbelt (SP), Blok (VVD), Boelhouwer (PvdA), Kalma (PvdA), Weekers (VVD), Van Dam (PvdA), Karabulut (SP), Luijben (SP), De Nerée tot Babberich (CDA), Cramer (ChristenUnie), Atsma (CDA), De Krom (VVD), Madlener (PVV), Nicolai (VVD), Blom (PvdA), Gerkens (SP), Thieme (PvdD) en Heerts (PvdA).

³ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), ondervoorzitter, Schreijer-Pierik (CDA), voorzitter, Atsma (CDA), Van Gent (GroenLinks), Poppe (SP), Waalkens (PvdA), Snijder-Hazelhoff (VVD),

Jager (CDA), Ormel (CDA), Koopmans (CDA), Van der Ham (D66), Van Velzen (SP), De Krom (VVD), Samsom (PvdA), Van Dijken (PvdA), Neppérus (VVD), Jansen (SP), Jacobi (PvdA), Cramer (ChristenUnie), Koppejan (CDA), Graus (PVV), Vermeij (PvdA), Zijlstra (VVD), Thieme (PvdD) en Polderman (SP).

Plv. leden: Van der Staaij (SGP), Mastwijk (CDA), Ten Hoopen (CDA), Duyvendak (GroenLinks), Luijben (SP), Tang (PvdA), Boekstijn (VVD), Bilder (CDA), Biskop (CDA), Koşer Kaya (D66), Van Leeuwen (SP), Dezentjé Hamming-Bluemink (VVD), Eijsink (PvdA), Depla (PvdA), Van Baalen (VVD), Kant (SP), Blom (PvdA), Ortega-Martijn (ChristenUnie), Van Heugten (CDA), Brinkman (PVV), Kuiken (PvdA), Ten Broeke (VVD), Ouwehand (PvdD) en Lempens (SP).

- de brief van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 25 januari 2008 inzake het Onderwijsraadadvies «Een succesvolle start in het hoger onderwijs» (31 288, nr. 19);
- de brief van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 3 maart 2008 inzake voortgang beleidsreactie «Ruim baan voor talent»/uitvoeringsoverzicht moties en toezeggingen strategische agenda voor het hoger onderwijs-, onderzoek- en wetenschapsbeleid (31 288, nr. 22);
- de brief van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 13 mei 2008 inzake illegale mastertitels (OCW0800462).

Van dit overleg brengen de commissies bijgaand beknopt verslag uit.

Vragen en opmerkingen uit de commissies

De heer **Jasper van Dijk** (SP) vindt dat de minister in zijn brief van 9 mei heldere uitgangspunten geeft. Invoering van een intakegesprek vindt hij een goede zaak. Maar hoe worden die gesprekken georganiseerd? Komen er extra middelen, of is het intakegesprek vrijwillig? In het laatste geval kan het tot een lege huls verworden. Er moet goed worden gekeken naar de optie om het intakegesprek verplicht te stellen. Kunnen ouderejaars hierin een rol spelen? Wanneer vindt zo'n gesprek plaats? De heer Van Dijk vindt dat de minister afstand neemt van zijn voorgangers, die groot voorstander waren van collegegelddifferentiatie c.q. -verhoging. Toch zet de minister in zijn brief de deur open voor collegegeldverhoging: kleinschalige, intensieve, residentiële opleidingen mogen een hoger collegegeld vragen. Hoe valt dit te combineren met de uitspraken van de minister op het LSVb-congres? Wordt druk uitgeoefend door andere ministeries en/of het CDA? De heer Van Dijk vindt de onderbouwing van de minister uiterst merkwaardig: «De ruimte voor collegegeldverhoging is in dit geval niet gekoppeld aan kenmerken van studenten of het profijtbeginsel. Private inkomsten worden gebruikt om het onderwijsconcept te financieren». Kan de minister dit uitleggen? Toegang tot een studie op basis van de portemonnee is pertinent onjuist; er moet worden geselecteerd op talenten, niet op centen. Wat vindt de minister van de University Colleges? Ontstaat hierdoor geen tweedeling? Kan de minister apart ingaan op het Amsterdamse University College (AUC)? Vanuit de FES-middelen komt 50 mln. voor excellentie, oftewel cofinanciering. Gaat dit ten koste van de eerstegeldstroom, en dus van de gewone studenten? Hoe gaat de minister het veel hogere collegegeld dat wordt gevraagd voor schakelklassen ongedaan maken? Wat zijn precies de criteria voor selectie? Kan de minister de door hem genoemde criteria concreter maken? Voor de honoursprogramma's wordt geen extra geld gevraagd, maar selectie mag na drie maanden. Dat houdt een risico in. Hoe voorkomt de minister dat er topklassen en afvalklassen ontstaan? Wat vindt hij van het bindend studieadvies? Wat vindt de minister van het rapport van de commissie en wat waren de kosten van het onderzoek? In het rapport van de Onderwijsraad over doorstroming wordt het idee geopperd om bepaalde vmbo-leerlingen een jaar langer de tijd te geven. Wat vindt de minister daarvan?

De heer **Jan Jacob van Dijk** (CDA) meent dat vooral de vraag belangrijk is hoe het rendement van de studies wordt verhoogd. Hij staat huiverig tegenover selectie aan de poort, omdat het een buitengewoon gebrekkige voorspellende waarde heeft. De gedachte van studiekeuzegesprekken is op zich interessant. Maar wie voert die gesprekken? Hij heeft grote aarzelingen bij het op termijn verplicht stellen van studiekeuzegesprekken. Wat is de toegevoegde waarde daarvan? Is het niet verstandiger dit te gaan uitproberen en na twee jaar te evalueren? Het voorstel van de minister om

loting uit te sluiten als het gaat om een numerus fixus mag er niet toe leiden dat heel expliciet naar de examenlijsten wordt gekeken. Aan welke bijzondere kwalificaties denkt de minister? De Onderwijsraad heeft op dit punt interessante suggesties gedaan. Kunnen er geen contactdagen komen? Kunnen op internet niet bepaalde toetsen worden gepresenteerd? Het is niet waar dat iedereen in het hoger onderwijs gelijksoortig is. De heer Van Dijk is positief over de honoursprogramma's, maar er zijn ook studenten die minder goed zijn, waarvoor wat weinig aandacht is. Een soort bestandsopname na drie maanden, waarna afspraken worden gemaakt, is prima. Dit moet duidelijk worden geformuleerd door de minister. De binding van de studenten met de opleidingen moet worden verbeterd. Hij vindt het jammer dat de minister in zijn beleidsreactie daar niet op is ingegaan. Collegegelddifferentiatie mag alleen in uitzonderingsgevallen. De minister vindt dat het moet gaan om residentieel, onderwijsintensief en kleinschalig onderwijs. Wat is «residentieel», wat is «onderwijsintensief» en wat is «kleinschalig»? Hij is het niet oneens met het principe. Waaraan moet worden gedacht als het gaat om het extra collegegeld en het extra aanbod? Over studie en handicap staat niets in de brief. Waarom niet?

Mevrouw **Besselink** (PvdA) toetst de voorstellen op toegankelijkheid en kwaliteit van het hoger onderwijs. De emanciperende rol van het hoger onderwijs is voor haar van grote waarde. Zij vindt dat de minister een ambitieuze agenda heeft neergelegd, die mogelijkheden biedt voor een gedegen match tussen student en opleidingen. Wat verstaat de minister onder «onoverkomelijk» in «onoverkomelijke financiële drempels» en hoe definieert hij dat begrip in relatie tot het waarborgen van toegankelijkheid? Zij is blij dat de minister stopt met selectie aan de poort en algemene collegegelddifferentiatie. Dat een uitzondering wordt gemaakt voor University Colleges ondersteunt zij. Hoe definieert de minister de randvoorwaarde «residentieel»? De randvoorwaarden «toegankelijkheid», «emancipatie van specifieke groepen» en «aansluiting van bacheloropleidingen op masteropleidingen» blijven voor haar daarbij gelden. De inzet van het kabinet rond de selectie met de numerus fixi ondersteunt zij. De vervroeging van de selectie voor honoursprogramma's naar drie maanden interpreteert zij als een vroege extra mogelijkheid tot instroom, en niet als het enige instapmoment. Klopt dat? Hoe wordt voorkomen dat de beste docenten de beste leerlingen gaan onderwijzen?

Mevrouw Besselink is enthousiast over de inzet van de minister om met matchinggesprekken te starten. Maar hoe moet dat precies organisatorisch vorm krijgen? In hoeverre krijgt de MR hierbij een rol? Zij vraagt aandacht voor goede studievoorziening in het voortgezet onderwijs. De minister wil stoppen met de flexibele toelating. Kan de minister daar wat nader op ingaan? Moet er geen notitie van de Onderwijsraad komen over de aansluiting van mbo op andere onderwijstypen? Neemt de commissie die advies gaat uitbrengen over kwaliteitsnormen in de bekostiging van het hoger onderwijs ervaringen in andere landen mee? Hoe gaat dit proces verder? Gaat de minister nog stappen ondernemen bij de universiteiten als het gaat om de illegale masters? Hoeveel illegale masters zijn er trouwens in Nederland? Zij kan ten slotte in grote lijnen instemmen met het door de minister ingezette beleid.

De heer **Zijlstra** (VVD) vindt dat het studiekeuzegesprek door instelling en student moet kunnen worden aangevraagd. Daarbij moet wel een «gespreksbonanza» worden voorkomen. Dergelijke gesprekken zouden na inschrijving moeten plaatsvinden. Hij vat dit op als een gezonde selectie aan de poort. Verder vindt hij het terecht dat dit wordt gekoppeld aan een stimulerende onderwijscontext. Ook het vrijgeven van de selectie bij numerus fixus vindt hij verstandig. Wat is kleinschalig, residentieel onderwijs? Hij vraagt de minister dit begrip niet te veel in te kaderen, zodat er

voldoende beleidsruimte overblijft. Terecht wordt doorgedaan met de experimenten. Is de conclusie dat de relatie tussen collegegelddifferentiatie en excellentie in de experimenten niet is aangetoond wel gerechtvaardigd? Hij vindt het goed dat de minister het advies overneemt om in voorkomende gevallen beurzen te verstrekken. Experimenten moeten uiteindelijk wel leiden tot besluitvorming. Wanneer gaat dat gebeuren? Over de honoursprogramma's bestaat bij hem enige onhelderheid. Is er meer en zo ja, wat dan? Waarom mag voor deze programma's niets extra's worden gevraagd? Hoe zit het met het bindend verwijzen? Hij is het eens met het stoppen met flexibel toelaten.

De heer **Dibi** (GroenLinks) vindt dat helaas nog veel talent onbenut blijft of onvoldoende wordt herkend. Hij vindt de reactie van de minister op het advies van de commissie Ruim Baan kritisch, weloverwogen en aansluitend op de alledaagse ervaringen van veel studenten. Hij is erg tevreden met het voornemen van de minister om intakegesprekken mogelijk te maken. Hoe zien die gesprekken eruit, hoe lang duren ze en stellen ze voldoende voor? Garandeert de minister dat studenten niet toch via deze gesprekken worden geselecteerd aan de poort? Het gesprek moet plaatsvinden in aanwezigheid van meerdere mensen, het liefst met een student erbij die al de opleiding volgt waarvoor de andere student zich aanmeldt, en met iemand van de MR of iets dergelijks erbij. Wat vindt de minister van een bindend studieadvies? De heer Dibi is daar een groot tegenstander van. Deelt de minister de zorg van de HBO-raad over de intakegesprekken en zo ja, hoe wil hij die zorg wegnemen? Hij is verheugd over het afwijzen van collegegelddifferentiatie en dankt de minister voor diens standvastigheid op dit terrein. Hij is niet tegen het experimenteren met collegegelddifferentiatie, maar wel tegen het generiek invoeren daarvan. Als uit de experimenten blijkt dat de kwaliteit omhooggaat, zal hij daaraan consequenties verbinden. Hij is voorstander van één internationale ho-ruimte, die reikt tot aan de verste uithoeken van de wereld. Een constante in- en uitstroom van onderwijs en onderzoek is daarvoor cruciaal. Hij is geschrokken van het voornemen om te bezuinigen op de kennisbeurzen voor studenten buiten de Europese economische ruimte. Hoe zit het met de toegezegde informatie hierover? De combinatie van wonen en leren moet volgens de Onderwijsraad worden gestimuleerd. Wil de minister onderzoeken in hoeverre dit leeft bij studenten, hogescholen en universiteiten? Wat vindt de minister van het idee om het HO intern kleinschaliger te organiseren? Hij is erg gecharmeerd van het geluid van Geert Dales over het tegengaan van het schoolverlaten in het HO. Wat vindt de minister daarvan? Hij mist aandacht voor gehandicapten.

De heer **Van der Ham** (D66) vindt het jammer dat uit het eindrapport van de commissie niet wat meer harde conclusies zijn te trekken. De uitgangspunten van het kabinet deelt hij. Hij denkt zeer positief over de matchinggesprekken, zij het dat de praktische invulling lastig is. Hij vindt het onhaalbaar en onwenselijk om dit idee op korte termijn over de hele breedte uit te smeren. Er moet goed worden geëxperimenteerd, om zo bewijs op te bouwen of en zo ja in welke vorm matchinggesprekken het best kunnen worden gevoerd. Hij vraagt de minister de uitkomsten van het experiment te verzamelen en toe te zien op een behoedzame uitvoering, samen met het veld. Om deze experimenten te stimuleren, is een ontwikkelingssubsidie noodzakelijk, waarna de gesprekken zichzelf op termijn kunnen renderen. Wat vindt de minister hiervan?

De heer Van der Ham is gematigd positief over de uitbreiding van de mogelijkheden voor decentrale selectie. Wel moeten de behaalde resultaten op havo- of vwo-niveau daarbij leidend zijn. De nieuwe definitie «kleinschalig, intensief en residentieel onderwijs» is duidelijker, maar daardoor ook sturender. Betekent dit dat de minister in colleges de enige manier ziet om het onderwijs te laten innoveren? Zullen andere onderwijs-

vormen altijd en in elke vorm uitgesloten zijn van selectie en collegegeld-differentiaties? Betekent selectie na drie maanden niet dat instellingen studenten al na één tentamenperiode kunnen wegsturen? Hij is in principe voorstander van het voortzetten van de experimenten, zij het dat er wel een keuze moet worden gemaakt.

De heer **Anker** (ChristenUnie) is blij met de verschuiving van uitsluiting van studenten bij topopleidingen naar differentiatie in het hoger onderwijs en afstemming tussen student en studie. Er moet een zo goed mogelijke match tot stand worden gebracht tussen studie en student. Voor hem is daarbij uitgangspunt dat deelname aan excellente opleidingen niet afhankelijk is van de draagkracht van de student of diens ouders. Er mogen geen onoverkomelijke drempels zijn, maar wordt hiermee nog enige ruimte gelaten? Hij is voorstander van studiekeuzegesprekken en deelt de visie van de minister dat de inspanningen voor de instellingen zich op termijn zullen terugverdienen. Hoe wil de minister voorkomen dat een verplicht gesprek het karakter van een selectiegesprek krijgt? Hoe wil de minister dit middel beheersbaar houden voor de instellingen? Wat is nu precies residentieel onderwijs? Op welke wijze dragen de mogelijkheden tot selectie en collegegelddifferentiatie bij aan excellentie. Hij is niet op voorhand tegen het vervangen van de numerus fixus door volledig decentrale selectie. Wel moet worden geselecteerd op basis van objectieve criteria, zodat het selectieproces transparant is. Ziet de minister dit ook als voorwaarde voor het loslaten van het maximumpercentage dat nu aan decentrale selectie is gesteld? Ook hij vindt een bindend studieadvies na drie maanden vroeg. Zal de minister erop toezien dat bij voortzetting van de experimenten duidelijk is wat de student terugkrijgt van de verhoging van het collegegeld? Wanneer kan worden gesproken over de positie van studenten van buiten de EER?

Antwoord van de minister

De **minister** benadrukt dat dit niet het begin van een traject is, maar de afsluiting van een lang traject van overleg met de koepelorganisaties. Hij is blij dat het voorstel breed gedragen wordt door het veld. Selectie aan de poort is niet nodig, aangezien er al een uiterst effectief examen is, namelijk het eindexamen. Er mogen volgens de minister geen onbillijke, onoverkomelijke financiële drempels zijn. Iedereen met talent moet de vrijheid hebben om te gaan studeren. Verder moet er differentiatie zijn. De minister is niet tegen prijsprikkels, maar er moet goed worden bekeken of er sprake is van een functionerende markt, die leidt tot optimale allocatie. Hij heeft de indruk dat in het verleden bij de honourstrajecten wel is gedacht in termen van een markt. De aanbieders zijn de docenten en de vragers de studenten. Docenten zijn al bereid om een stapje extra te zetten voor studenten die wat extra's willen doen, daarvoor is helemaal geen prijsprikkel nodig, sterker nog, de vraag is hoe zo'n prijsprikkel zou moeten werken. Bij de keuze voor honourstrajecten werkt het marktprincipe niet, zodat de minister er volledig mee kan leven dat iedereen een regulier bedrag aan collegegeld betaalt.

De minister benadrukt dat de intakegesprekken niet selectief zijn bedoeld. Hoewel een selectieve werking niet is uit te sluiten, is het niet de ontvangende instelling die selecteert. Macro gezien zijn intakegesprekken – gewenst door studenten en instellingen – een rendabele investering voor instellingen. De studenten die zich in maart/april inschrijven voor een studie, zijn de mensen die de meest doordachte keuze maken. De mensen die zich later inschrijven, doen dat vaak om andere redenen. Het is moeilijk de laatsten voor een gesprek uit te nodigen voordat ze zich inschrijven. De minister stelt zich voor dat mensen na een voorlopige inschrijving een intakegesprek doen bij de instelling waar zij voorlopig staan ingeschreven, op basis waarvan zij een besluit kunnen nemen. Hij is niet voornemens,

intakegesprekken te verplichten, zij het dat hij wel richting wil geven. Hierover is hij het gesprek aangegaan met HBO-raad en VSNU. Een selectie van een aantal instellingen zal gaan draaien, waarna over de resultaten wordt teruggerapporteerd. De gesprekken zijn zeker geen lege huls: er vindt zelfselectie plaats. Hij kan zich voorstellen dat de instellingen beslissen over wie bij het intakegesprek aanwezig zijn. Hoe studiekeuzegesprekken toegepast kunnen worden op opleidingen met numerixi wordt in de uitwerking meegenomen.

Op dit moment gaan zo'n 1000 studenten per jaar naar colleges, naast 40 000 naar het wetenschappelijk onderwijs, oftewel zo'n 2,5%. De minister ziet de colleges niet als een vorm van excellent onderwijs, maar als een specifieke niche. De keuze om daarvoor selectie aan de poort mogelijk te maken, is geen compromis of concessie aan wie dan ook. Leerlingen en docenten worden meer betrokken bij de sociale context, zodat het redelijk is daarvoor hoger collegegeld te vragen. Hij maakt zich geen zorgen over vraaguitval en kan ook niet uitsluiten dat er groei plaatsvindt. Die groei zal beperkt zijn. De minister heeft over de inhoud van het begrip «residentieel» advies gevraagd aan de NVAO, de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie, iets wat hij ook aan de universiteiten zal vragen. Het intensieve karakter moet gedurende de hele studie blijven bestaan. Als dat zo is, kan hij zich voorstellen dat de verhoging van het collegegeld blijft gedurende de totale duur van de studie. De minister zegt toe, over de precieze invulling een brief op te stellen, met daarin de criteria. De Kamer zal die brief in het najaar ontvangen.

De uitwerking van het begrip «bindend studieadvies» komt terug in de voortgangsrapportage van de Strategische Agenda. De vraag over de verblijfsduur in het vmbo zal worden meegenomen in het rapport over de doorstroming en stapeling, zoals toegezegd in de kabinetsreactie op het rapport van de commissie-Dijsselbloem. Studeren met een handicap is een belangrijk onderwerp. Hierover verschijnt binnenkort – naar verwachting voor het zomerreces – een voortgangsrapportage. Decentrale selectie vindt plaats voor maximaal 50% van de te vullen plaatsen, wat niet mag gebeuren op basis van eindexamencijfers, maar op basis van andere indicatoren. De minister stelt voor de drempel van 50% weg te nemen. Studenten met meer dan een acht gemiddeld worden sowieso geplaatst. Er wordt inderdaad onvoldoende energie in de studiekeuzebegeleiding gestoken in de aansluiting tussen vo en ho. De minister zal hierover het gesprek aangaan met de verantwoordelijke staatssecretaris, in de wetenschap dat dit geen simpel traject is. Wellicht kunnen VO-raad, al dan niet samen met HBO-raad en de VSNU, daar eens aandacht aan besteden. De Kamer zal schriftelijk op de hoogte worden gebracht van een en ander. Op de vraag over student-assistenten wordt teruggekomen in de voortgangsrapportage van de Strategische Agenda. In de brief staat over bindende verwijzing dat een instelling al na drie maanden tegen een student kan zeggen dat het gekozen traject voor hem of haar niet geschikt is. Dit heeft niets te maken met het bindend studieadvies, en er worden ook geen studenten weggestuurd. Volgens hem kan deze tekst niet tot onduidelijkheid leiden. Het honoursprogramma Utrecht Law College begint bij aanvang van het collegejaar. Studenten die dat niet halen, kunnen overstappen naar een reguliere opleiding. De minister zal in de voortgangsrapportage bij de Strategische Agenda hierop en op de termijn van drie maanden terugkomen.

De minister geeft aan dat de flexibele toelating een experiment is dat erop is gericht, mbo-3-leerlingen toegang tot het ho te bieden. Die mogelijkheid blijkt in de praktijk helemaal niet gebruikt te worden door deze leerlingen, maar uitsluitend door gezakte havo- en vwo-leerlingen. Daarom is de minister van plan te stoppen met het experiment. Een leven lang leren gaat om een heel andere categorie. Voor het belonen van kwaliteit in het ho is de commissie-Sorgdrager ingesteld. Een internationale oriëntatie zal daarvan deel uitmaken. De commissie zal uiterlijk 1 september 2008

advies uitbrengen. In reactie op een vraag over illegale masters, merkt hij op dat de mastertitel geen beschermde academische titel is. De opleiding waar het om ging, is inmiddels geaccrediteerd. De vraag wanneer met de experimenten wordt gestopt, is afhankelijk van het resultaat daarvan. De praktijk dat stukken in concept in de Studentenkamer worden besproken voordat ze naar de Kamer komen, bestaat al enige jaren. Het is de bedoeling het concept daar te bespreken, opdat de input van de studentenorganisaties bekend is als het standpunt van de minister aan de Kamer wordt voorgelegd. De suggesties van de heer Dibi voor de opzet van de intakegesprekken worden meegenomen naar het gesprek met de instellingen. De motie van zijn hand over functioneringsgesprekken is niet ingediend. Hierop zal worden teruggekomen in de voortgangsrapportage van de Strategische Agenda. Studenten vanuit de rest van de EU worden bekostigd. De Kamer heeft destijds besloten de bekostiging van niet-EER-landen te stoppen. Het geld daarvoor is ondergebracht bij de ho-instellingen, die daarvoor kennisbeurzen hebben. De minister ziet geen aanleiding om dat terug te draaien. Zijn beleid richt zich op het naar Nederland proberen te krijgen van afgestudeerde kenniswerkers. In de Strategische Agenda wordt het Huygens Scholarship Programme (HSP) met 5 mln. verhoogd. Daarnaast komt voor de zomer een notitie van staatssecretaris Albayrak over het vereenvoudigen van de toelatingsvoorwaarden, wat ook geldt voor kennismigranten. Nog diezelfde week hoopt de minister een convenant te sluiten met de HBO-raad over prestatieafspraken, waarbij de HBO-raad zich verplicht de schooluitval sterk te reduceren, terwijl de minister daarin 68 mln. investeert. Daarnaast heeft hij met vijf hbo-instellingen in de Randstad prestatieafspraken gemaakt, specifiek gericht op het voorkomen van uitval onder allochtonen. De inzet daarvoor is 17 mln. Objectieve criteria voor decentrale selectie moeten door de instellingen zelf worden opgesteld.

Nadere gedachtewisseling

De heer **Jasper van Dijk** (SP) vraagt zich af of de uitgangspunten van de minister consistent zijn.

De heer **Jan Jacob van Dijk** (CDA) vindt dat de minister in zijn beantwoording enige zaken heeft verduidelijkt, vooral over de studiekeuzegesprekken. Belangrijk is dat differentiatie in het ho duidelijk wordt onderkend: niet iedereen heeft dezelfde capaciteiten.

Mevrouw **Besselink** (PvdA) onderstreept wat de matchingsgesprekken bij de opleidingen met een numerus fixus betreft dat er twee gescheiden routes zijn. Het moet mogelijk zijn matchingsneutrale gesprekken te voeren, naast de selectiegesprekken die daarna plaatsvinden. Verder moet er een flexibele instroom zijn. Zij vindt het belangrijk dat de openbaarheid van de Studentenkamer in stand blijft, als eenieder maar weet wat zijn of haar rol is en wat de status van het gesprek is. Het primaat ligt uiteraard bij de Tweede Kamer.

De heer **Zijlstra** (VVD) ziet niets in het houden van matchingsgesprekken zonder selectiecriteria.

De heer **Anker** (ChristenUnie) denkt dat de kaalslag onder studenten uit ontwikkelingslanden niet de bedoeling was toen de bekostiging voor studenten van buiten de EER werd ingetrokken. Het is verstandig dat zicht komt op wat nu wel en geen residentieel onderwijs is, zonder dat de zaak wordt dichtgetimmerd.

De **minister** zegt dat voor het FES-programma moet worden gematcht, zij het niet per se uit de eerste geldstroom. De beperking is dat dezelfde

personen niet in verschillende programma's als matching mogen worden opgevoerd. Het is de bedoeling dat hbo'ers in een bachelorprogramma kunnen worden ingeschreven en recht hebben op studiefinanciering en een laag collegegeldtarief. De minister heeft dit in een brief aan de instellingen nog eens benadrukt; de Kamer zal van deze brief een afschrift ontvangen. Eventuele problemen worden gemeld. Hij weet niet hoeveel het rapport van de Commissie Ruim Baan voor Talent heeft gekost. Hij kan zich voorstellen dat de experimenten met studiekeuzegesprekken eerst worden gericht op instellingen zonder numerus fixus. Gaandeweg kan worden bekeken of geneeskunde ook in aanmerking komt, een opleiding die niet veel uitval kent. Wat switchen tussen honourstrajecten en gewone trajecten betreft, vindt hij dat er van beide kanten zo min mogelijk beletsels moeten zijn, zij het dat switchen wel mogelijk moet zijn. De minister zal voortaan de stukken die naar de Kamer gaan niet in de openbare Studentenkamer bespreken. Op het onderwerp van de buitenlandse studenten wordt teruggekomen in de internationaliseringsnotitie, die al was toegezegd. Colleges mogen er nooit toe leiden dat goedkoop onderdak wordt gekocht; hij zal hierop toezien.

De voorzitter van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Van de Camp

De voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken,
Kraneveldt-van der Veen

De voorzitter van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
Schreijer-Pierik

De adjunct-griffier van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
La Rocca